

ԶԵԿՈՅՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ ԳԱՆՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԵՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

Ինչպես ծանուցած էինք 14 Սեպտեմբեր 1959ի մեր Զեկոյցով, Գալուստ Կիւլպենկեան Հիմնարկութիւնը հաստատած է ԳԱՆՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԵՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԸ, նպատակ ունենալով օժանդակել հայկական ուսմանց յառաջդիմութեան:

Հարկ կը համարենք վերստին յիշել ընդհանուր ծրագիրը այս Մատենաշարին, որ կը հրատարակէ հայկական ուսումնեւրու վերաբերեալ երկատիրութիւններ: Քնարական և վիպային գործերը, ինչպես նաև դասագիրքերը չեն մտնել այդ ծրագրին մէջ: Մատենաշարար, կը հրատարակէ Հայոց պատմութեան, լեզուն և գրականութեան վերաբերեալ ուսումնասիրութիւններ, կարևոր համարուած հայագիտական գործերու թարգմանութիւններ՝ հայերէնէ օտար լեզուներու կամ օտար լեզուներէ հայերէնի և անտիպ հին բնագրերու: Կը վերահրատարակէ օգտուած և անվիճելի արժէք ներկայացնող գործեր:

Մատենաշարին առաջին հատորը, որուն հրատարակութիւնը ծանուցուած էր մեր նախորդ Զեկոյցով, Գետրոս Դ-ի Մարգրիտ Կիւլպենկեի ժամանակագրութիւնը, (18րդ դար), գրուած Ջուզայի բարբառով, լոյս տեսաւ Լիզյոնի Ալգը. Տպարանի Ալգը. Տպարանում և Անգլերէնի թարգմանուած բոլորէ Գ. Օ. Միլեանանի կողմէ, փրօֆ. Լ. Լօքարտի յառաջաբանով և նոթագրութիւններով:

Վիպային (Սթամպուլ) հայկական Մատենաշարանին ձեռագիրներու ցուցակը, որ պատրաստած էր Կիլիկիոյ Արմուկիկոս Հոգեւորիկոս Բաբգէն Ա., նոյնպէս լոյս տեսաւ, Անթիպիսի Կաթողիկոսարանի տպարանէն, Գերաշնորհ Տ. Վարդան Վրգ. Տեմիրճեանի կողմէ կազմուած յատուկ և տեղի անուններու ցանկով մը:

Նրեանի համալսարանի նախկին փրօֆէսէօս ողբացեալ Յակոբ Մանանդեանի Տիգրան Բ. և Հովսէփ, հայերէնէ Քրաններէնի թարգմանուած Պր. Հը. Թորոսեանի կողմէ, տպագրութեան մէջ է Լիզյոնի Ալգը. Տպարանը և լոյս կը տեսնէ ներկայ տարւոյ ընթացքին:

Արմաշի վանքին ձեռագիրներու ցուցակը, զոր 19(3-4)ին պատրաստած էր ողբացեալ Տէթ. Յակոբ Թօփեան, կը տպագրուի Վենետիկի Միխիթրեանց տպարանին մէջ:

Վիեննայի Միխիթրեանց Միսթանութեան ձեռագիրներու ցուցակը, զոր երեսուն տարի առաջ պատրաստած էր Հ. Համադասով Ոսկեան և որ շարունակութիւնը պիտի ըլլայ Տաշեանի ցուցակին, կը տպագրուի նոյն Միսթանութեան տպարանին մէջ: Ասոր պիտի հետեւի տպագրութիւնը, նոյն հաստատութեան մէջ, Զմամբի վանքին ձեռագիրներուն՝ զոր պատրաստած է Հ. Քէլչեան Վրգ., ինչպէս նաև ցուցակը Անտոնեան Միսթանութեան ձեռագիրներուն:

Միւս կողմէ, ողբացեալ փրօֆ. Ա. Մէյքէի հայերէնի նութարուած լեզուաբանական ուսումնասիրութիւնները լոյս պիտի տեսնեն երկու հատորի մէջ ամփոփուած: Ասոնցմէ առաջինը ներկայիս կը տպագրուի Լիզյոնի Ալգը. Տպարանին մէջ:

Հ. Ներսէս Ակինեան կը շարունակէ պատրաստութիւնը, Մատենաշարին համար Կալիֆօնիէի Վարդ Աղեմանգրիի նոր հրատարակութեան:

Ռուքիենցեան և Հեթումեանցեան Պատմութիւնը, Պր. տը Քուլենպէրկի հեղինակութեամբ, նոյնպէս պատրաստութեան մէջ է և պիտի հրատարակուի մեր Մատենաշարին մէջ: Սոյն գործը հայկական Կիլիկիոյ թագաւորական և իշխանական ընտանիքներէն տոհմագրական ընդարձակ ուսումնասիրութիւնն է:

Պատրաստութեան մէջ եղող աշխատանքներուն կարգին կ'արժէ յիշել ուսուցիչներէ անգլերէն թարգմանութիւնը ողբացեալ փրօֆ. Ն. Աղունցի գործին, Հայաստան Յուսիսայնային Երջանին, ինչպէս նաև փրօֆ. Յ. Մանանդեանի գործը, Հայաստանի Վանաձորայնային և Բաղաձորայնային Յարաբնութիւնները Զաւաթարային Վանաձորայնային և Նուստիկայնային մէջ:

Իր Մատենաշարին մէջ հրատարակուող այս գործերէն զատ, Հիմնարկութիւնը օժանդակած է նաև հայագիտութեան վերաբերեալ կարևոր ուրիշ գործերու տպագրութեան: Այսպէս է որ 7500 Ն. Յրանքով մասնակցեցաւ ողբացեալ Հ. Լուի Մարիէի եղբիկի բնագրին և Քրաններէն թարգմանութեան և լուսարարակութեան հրատարակութեան, որ լոյս տեսաւ Փարիզում Ժոս Երկրագիտական հասարակութիւնի մէջ:

Հիմնարկութիւնը 10.000 Ն. Յրանքով 100 օրինակի համար բաժանորդագրուեցաւ Հայկական Մամուլագրութեան Ակումբին՝ որ հրատարակուեցաւ Սերիլ Տ'Արի կողմէ:

Հիմնարկութիւնը 4.000 Ն. Յրանքով օժանդակեց Նարեկի Փրանսերէն թարգմանութեան հրատարակութեան, զոր կատարած է Հ. Իսահակ Քէլչեան և որ լոյս պիտի տեսնէ Սուսս Գալիէին հասարակութիւնի մէջ: